

Europa, refugi

El dia de demà, Europa serà un geriàtric i un museu.
I una estadística

Per Jesús Martínez Fernández

Segons l'oficina d'informació estadística de la Unió Europea (Eurostat), el creixement del nombre de persones més grans de 65 anys passarà de 101 milions (2018) a 149 milions el 2050, fonamentalment a la franja de persones amb edats entre els 75 anys i els 84 anys.

Segons el Parlament Europeu, la Unió Europea és la primera destinació turística del món.

El dia de demà Europa també serà un refugi.

Amb prop de quatre-cents cinquanta milions d'habitants, al continent hi resideixen gairebé vint-i-quatre milions de refugiats. I gairebé la meitat són dones.

Segons la poeta Wislawa Szymborska, com a molt seran vint-i-tantes les capaces de ser felices.

La majoria provenen de països amb conflictes armats declarats (Síria) o conflictes (armats) de baixa intensitat (Congo), fraseologia ferruginosa per arribar al mateix punt: persones que fugen perquè la seva vida corre perill.

Els termes *immigrant* i *refugiat* difereixen entre si. Però s'igualen en els textos d'informació general, per una qüestió de metonímia: un d'aquests conceptes (refugiat) es menja l'altre (immigrant), de manera que acaben volent dir el mateix.

Així, doncs, Europa serà un geriàtric (potser a càrrec del Grup Eulen, que tant val per reparar la tanca de Melilla com per gestionar un centre sociosanitari), un museu (un Louvre, un Neues, un Prado), una estadística (l'Excel d'un pla estratègic) i un refugi per a ells i, en especial, per a elles.

Sense excepció, cada país d'Europa compta amb el seu particular centre d'estada temporal d'immigrants, on hi caben els migrants (per motius econòmics), els refugiats (per seguretat) i els migrants-refugiats (la majoria), més qualsevol altra història que se'n surti d'aquests tres eixos (la Sofie Werner de la sèrie de Netflix, *Desplaçats*).

Sense excepció, cada país d'Europa amaga els que entren de manera regular i els que entren de manera irregular, carregats amb la motxilla del seu dolor.

En general –guerra d'Ucraïna al marge–, no són blan-

quets ni adinerats ni han contractat cap assegurança de vida amb Mapfre. Tres exemples: Grècia, Xipre i Sèrbia.

Grècia

En una benzinera de Grècia, entre el campament de Latakia i la frontera amb Macedònia del Nord, s'amunteguen éssers amb el batec del mar a la gola, tal com va escriure Pedro Garfias el 1939.

La refugiada Elina (Herat, Afganistan, 1996), tímida i presumida, es posa vermella amb facilitat. Mai no es treu el mocador. Preciosa, amb llavis de massapà, fets d'argila, amb ulls de lapislàtzuli, pestanyes d'ambre, parpelles d'ametista. Amb ella passa una altra dona afganesa amb la cara igual de bonica, desfigurada per l'àcid sulfúric. Continua estant bella.

La refugiada B. (Kabul, 2008) es venta. Juga sota un sol

Campament improvisat a la frontera entre Grècia i Macedònia del Nord. Foto: Iván Llop

Camp de refugiats de Kofinou, a Xipre. Foto: Iván Llop

de 16 raigs, a una temperatura extrema. La seva tenda de campanya està instal·lada sota el tràiler Fashion Transport, de matrícula neerlandesa («*superfast ferry*»). Sobre la seva tenda, degota l'oli. Hi ha una fuga al motor.

Prenyada de cinc mesos, fa la bugada l'Hana (Asmara, Eritrea, 1987). Les cordes per estendre la roba esparracada pengen dels pals que aguanten diversos tipus de cartells («*Station Restaurant Parking*» i «*Super 95*»). El seu armari rober cap a la palangana. Només té una muda.

Xipre

Al camp de Kofinou, al sud de Xipre, sí hi ha colobres llargues com pals d'escombra, sí que hi ha arròs per menjar cada dia, sí que hi ha ossets esbudellats.

Sí que hi ha bicicletes amb rodes punxades i parets de ciment armat decorades, i una odiosa Europa que irromp com una bruixa que roba els cascavells.

Al camp de Kofinou sí que hauràs parlat amb la infermera Omayya Sahd Olden (Homs, Síria, 1985) i, per tant, sí que t'haurà dit: «Vaig sortir de Síria fa tres anys, és difícil tornar al meu país. Cada dia cauen bombes». I això no ho afirmarà amb una mà alçada que es deixi caure com un monyó gelat sobre l'hule adornat amb llimones, les llimones de borriçol blanc i verd i gris. I escoltaràs de la seva boca el lament furibund que sona a tenebrós comiat: «És com si estiguéssim enterrats en un clot».

Al camp de Kofinou sí que paguen a les mares 10 euros per mes. Sí que es porten els refugiats com a mà d'obra barata perquè llaurin els terrers.

Al camp de Kofinou, al sirià Marid sí que l'utilitzaran en un restaurant com rentaplats, de manera il·legal, per quatre duros que potser no cobrarà mai (euro i mig per hora). Ja ho va denunciar Robert Redford a la pel·lícula *Brubaker* (Stuart Rosenberg, 1980).

Al sí camp sí que hi ha espai, sí que hi ha visibilitat, la brisa bufa lleugerament igual que un corb atapeït, descoratjat, assedegat. Corbs.

Sèrbia

«Els homes del Dàesh [Estat Islàmic] van segrestar moltes dones i van matar diversos homes, l'agost del 2014. Nosaltres els teníem por. Ells eren dolents. Van destruir totes les cases a Sinyar, a l'Iraq [Kurdistan

iraquià], on vivíem. Així que la meua família se'n va anar», relata amb fredor no exempta de tendresa la noia de la minoria jazidí anomenada Gozey, feta almívar i gelea de flors per poder explicar l'horror.

L'ofensiva dels extremistes islàmics, a principis d'agost del 2014, va segar la vida de centenars d'habitants de la ciutat de Sinyar, que va acabar sent presa pels «talladors de caps».

L'agost del 2014, la família de Gozey –nou germanes i un germà– es va endinsar encara més al Kurdistan, en les posicions defensades pels *peshmergues* amb l'assistència tècnica dels Estats Units d'Amèrica.

Al Kurdistan, Gozey passaria tres anys. Juntament amb les cosines i l'àvia, va creuar la frontera turca.

A Turquia van estar poc més d'un mes, a l'espera dels papers desitjats.

El camp de refugiats de Yayladagi, a la frontera amb Síria, és una autèntica gàbia per a grills.

La primera quinzena de setembre del 2017, Gozey va creuar Grècia, procedent de Turquia.

Gozey va estar deu dies a Macedònia del Nord, amb aquest impuls per seguir endavant sense mirar enrere. Si hagués mirat enrere, hauria vist la sal amarga del filferro a les fronteres solidificades.

Tot just una setmana a Sèrbia i Gozey ja coneixia què és dormir en un parc, a la intempèrie.

Primer va passar per la comissaria de policia, a l'Estació Central de Belgrad, al costat del riu Sava, edifici acadèmicista construït a finals del segle XIX, a les acaballes de l'Imperi Otomà.

Uns quants dies més i Gozey trobaria sostre al centre Miksaliste d'ajuda al refugiat.

La ficarien en un tren i l'enviarien lluny.

Finalment, Gozey es va instal·lar al camp de refugiats d'Adasevci, al nord de Sèrbia, empalat entre la frontera amb Croàcia i l'Autopista 3.

Gozey vol anar a Alemanya, on resideixen els pares i les germanes.

«Les dones hem de ser fortes», remata, i somriu amb una boca petita com una mitja lluna amb solcs.

Torna a somriure.

Ja es troba a Alemanya. ●

Gozey (dreta) i la seva cosina, al motel que serveix de camp de refugiats, a Sèrbia. Foto: Jesús Martínez